Nr. 7. 29 Sakawika 1924 h. Hod VIII.

KRYNICA

Dwatydniowaja sialanskaja hazeta.

Adres Red. i Adm: Wilnia, Zawalnaja 7.
Redakcyja adčyniena ad 9 ranicy da 6 wieč.

„KRYNICA“ kaštuje na hod 6.000.000,
asobny numar 200.000 p. m.

1918. 25. III. 1924.

Dzień 25-ha sakawika duža ważny dla ŭsiaho Biełaruskaha Narodu. U hety dzień 1918 hodu ŭ sercy Biełarusi ŭ Miensku Biełaruś była abwieščana wolnaj i niezaležnaj respublikaj.

Było heta tak. Rasiejskaja rewalucyja pierawiarnuła carski tron i parwała puty niawoli narodaŭ, što ŭwachodzili ŭ skład carskaj Rasiei. Padniaŭ tady wyšej haławu i narod biełaruski. Pačali šyrej i huściej drukawacca biełaruskija hazety i hałosna zaklikać swoj narod da samabytnaha, wolnaha žyćcia; husta zasnowawalisia roznyja biełaruskija hurtki i arhanizacyi, jak hramadzkija tak i palityčnyja, adbywalisia roznyja zborki i źjezdy, na jakich štoraz to hałaśniej i jaśniej abhawarawałasia sprawa wolnaha i niezaležnaha žyćcia biełaruskaha narodu.

Pamiž takich biełaruskich źjezdaŭ najważniejšy adzin — 31 śniežnia 1917 h. ŭ Miensku. Hety źjezd zawiecca usiebiełaruskim. Byŭ jon duža mnohaludny. Tady da Miensku źjechalisia pradstaŭniki z usiej Biełarusi. Byŭ heta jakby Biełaruski ustawadaŭčy Sojm, jaki, nia mohučy ŭ toj čas uziać u swaje ruki losu swajho narodu, abwieściŭ Biełaruś respublikaj, wybraŭ spasiarod siabie Radu Respubliki, jakoj i pieradaŭ usie prawy biełaruskaha narodu i jakoj daručyŭ wieści dalejšuju pracu na šlachu zdabyćcia poŭnych prawoŭ biełaruskaha narodu.

Praca Rady Respubliki była nialohkaj. Mała tady išče było biełaruskich intelihientaŭ, mała procaŭnikaŭ na tak zapuščanaj niwie, a worahaŭ našych i dalej było duža mnoha, silnych i bahatych, dyk zdoleć ich było niemahčyma. Razumieła heta dobra Rada Respubliki. Jej było jasna, što, kab abaranić usie prawy biełaruskamu narodu, dyk išče treba mnoha napracawacca i namazolicca, być može, praz mnoha hadoŭ. Prawam i abawiazkam adnak było Rady prynamsi zajawić i ŭsiamu swajmu narodu i ŭsiamu świetu, što my možam i što pawinny dla siabie žadać i što jość najwialikšym ideałam biełaruskaha narodu.

Wotža Rada Respubliki, 25 sakawika 1918 h. ŭ Miensku ad imia ŭsiaho biełaruskaha narodu, biełaruś abwieściła **ni ad kaho niežaležnaj, samastojnaj i niepadzielnaj narodnaj dziaržawaj.**

Paśla hetaha rozny byŭ los samaj Rady, jaje ŭradaŭ i ichnaj pracy za biełaruskija niezaležnickija ideały. Było mnoha čaho sumnaha. Adnak sama dumka niezaležnaści ŭściaž rasła, pahłyblałasia i raźwiwałasia. Jana ad niewialičkich hrup biełaruskaj intelihiencyi pawoli dastawałasia da šyroka-

ha sialanstwa i ŭsio bolš i bolš jaho achopliwała. Dobraje nasieńnie, kinutaje ŭ rallu, musić abyści.

I woś ideał niezaležnaści Biełarusi, choć nie wa ŭsiej poŭni, ale ŭžo spaŭniajecca ŭ žyćci. Za apošnich niekulki miesiacaŭ sioletniaha hodu bolšaść biełaruskich ziamiel na ŭschod ad hranic ciapierašniaj Polščy ŭžo abjednany ŭ Biełaruskuju Sawieckuju Respubliku ŭ federacyi z Rasiejaj. **Biełaruś — užo dziaržawa.** Heta fakt, jakoha piarečyć nielha i jakoha ŭžo nijakaja siła sa staronak historyi nia wymaža. Za šeść hadoŭ ad času 25 sakawika 1918 h. ideał niezaležnaści Biełarusi prynamsi ŭ asnowach swaich spraŭdziŭsia ŭ žyćci. Adzin z ważnych addziełaŭ žywoj knihi Niezaležnaj Biełarusi ŭžo napisany. Siomy hod abwieščańnia niezaležnaści Biełarusi — nowy addzieł jaje. Što dalejšaja naša historyja na staronkach nowaha addziełu ŭpiša — zhadać niatrudna. Zmiest henych stranic biazumoŭna budzie dapaŭnieńniem papiaredniaha addziełu žywoj knihi Niezaležnaj Biełarusi. My ŭ heta mocna wierym.

Ad. St-ič.

Chutčej da ćwiarozaści!

Što raz to bolš čujecca narakańnie na harełku; ŭžo ŭ nikatorych miascoch sami sialanie kažuć, što polskaja ŭłada zašmat adčyniła šynkaŭ, pad rožnymi nazowami, jak: sklepy i składy, win wódek i likierów, rožnaha rodu „rastaŭracje", jakija paadčyniany najčaściej asadnikami i panami. Mała taho, što ziamlu zabrali, dyk jašče i sialanstwa, jak maha ŭzialisia spaiwać i słušna niechta skazaŭ z siałan na kirmašy u Smarhoni: „zabrali ziamlu, dyk ciapier i rozum choćuć zabrać".

Nia tolki z boku sialanstwa, ale i z boku intelihiencyi ŭžo čuwać hałasy ab niaščaści, jakim źjaŭlajecca harełka dla sialanstwa. Kali pierad wajnoj, pawodłuh statystyki 1912 h., ŭ Biełarusi na kožnaha darosłaha prypadała krychu bolš čym paŭbutelki, dyk siańnia abstawiny značna źmianilisia, bo blizu ŭ kožnaj wioscy, nie haworačy ŭžo ab miastečkach, istnuje „restaŭracyja", z jakoj ruččom ciače „ažyŭčaja wadzica". Pryšłosia mnie niaraz čuć, jak sialanie zusim niaświedamy ab naśledkach, jakija prynosić harełka, niaraz kažuć: „nu štož, wypju, dyk i na sercy palahčeje". Adnak tut musim skazać: paminajučy ŭžo toje, što jak wypješ harełki, to palahčeje ŭ kišani, asabliwa ciapier, kali harełka darahaja, dy niaraz jana bywaje pryčynaj pažaraŭ, zabojstwaŭ, niazhody i chatnich swarak, ale najhoršaje niaščaście, heta niščańnia zdaroŭja. Bo treba wiedać, što zašmat wypity alkahol truje cieła čaławieka tak, što časami nastupaje śmierć. Asabliwa mała adpornymi suproci harełki źjaŭlajucca dzieci, u jakich užo i niamnoha alkaholu pryčyniaje atrućcie arhanizmu.

Naahuł, kali wypić 200 hramaŭ (bolš paŭbutelki) čystaha alkaholu, to moža nastupić śmierć nat i ŭ darosłaha mužčyny. Alkaholhaje adureńnie, jak kažuć „u mieru" mienš niebiaspiečna dla zdaroŭja, ale prynosić ahulnuju škodu, bo padpiŭšy čaławiek spaŭniaje ŭsialakija złačyny, apróč taho praz niarazwahu moža nabracca roznych chwarob. Kali čaławiek užywaje praz daŭžejšy čas alkaholu, to prynosić užo su sim peŭnyja škody dla zdaroŭja. Biazustannyja zmieny ŭ napružańni žył, wyklikanyja alkaholem, wiaduć da zwapnieńnia žył, duchowaha zmučańnia, pawyšanaj drażliwaści i da asłableńnia maralnaha pačućcia. Cieła alkaholika mienš adpornà proci zaraznych chwarob — asabliwa heta wykazawajecca pry zapaleńni lohkich i tuberkulozu. Apróč hetych chwarob, jakija wyklikaje alkahol, naležać takža i chwaroby piečani, jak začwiardžeńnie jaje, abo pierataŭščeńnie, chraničnaje zapaleńnie nyrak, chraničny katar kišok, branchity, zapaleńnie zrokawaho nerwu i h. d. Ale najbolš alkahol škodzić patomstwu. Dzieci alkaholikaŭ rodziacca časta ŭrodami, idyotami, epileptykami; možna skazać, što alkahol prywodzić da deheneracyi (wyradžeńnia) patomstwa.

Baraćbu z hetaj atrutaj pawinny wiaści ŭsie ludzi, kamu doraha pryšłaść sialanstwa i sprawa Baćkaŭščyny, bo kali my budziem zdarowyja, tahdy budziem mahčy zmahacca za swaju darahuju sprawu, za adradžeńnie Baćkaŭščyny.

Smarčok.

Z Sojmawaj pramowy pasła Taraškiewiča 19.III. 1924 h. u sprawie Kłajpedy. *)

... Chto maje prawa rašać? Pryncypowa i pradusim narod biełaruski i litoŭski. (*Šum na prawicy*). Nioman heta naša rodnaja raka-karmicielka, ab jakoj pieśnia piaje: „Hej ty, Nioman, naša reka, kormiš ty i poiš nas!" Nia budu prywodzić statystyki, jakaja wykazwaje, što 4/5 wywazu prypadaje na biełaruskija abšary. Rasieja i Polšča, kažučy ab Niomnie, mohuć kazać tolki ad imia bełaruskaha narodu, inšych prawoŭ da hetaha nia majuć. (*Wialiki šum na prawicy*).

I Čyčeryn moža ŭmiašacca ŭ hetuju sprawu tolki majučy mandat na heta ad Biełarusi.

Kali-b tolki Polski Ŭrad mieŭ mandat dawieryja ad tej častki biełaruskaha narodu, jaki znachodzicca ŭ sučasnych hranicach Polskaj Respubliki, biazumoŭna mieŭ by wielmi pawažny, mahčyma, rašučy, hołas u hetaj sprawie, i sprawa hetaja napeŭna wyhladała b zusim inakš, čym jana wyhladaje ciapier.

*) Kłajpeda—partowy horad na bierazie Bałtyckaha mora, pry ŭpadzieńni ŭ jaho biełaruska-litoŭskaj raki Niomana.

Ci moža adnak dasiulešniaja polskaja palityka pachwalicca hetym dawieryjem biełaruskaha nasia leńnia?

Nie

Ci dasiulešniaja polskaja palityka na biełaruskich ziemlach kirujecca žadańniem supracoŭnictwa narodaŭ?

Nie. Sto razoŭ nie!

Možna bajacca, kab praw'oz pa Niomnunia staŭsia pratekstam dla ŭkryćcia zusim inšych zamieraŭ, siahajučych až da Koŭny. Ahulnaje niedawieryje idzie tak daloka, što ciapier łatyšy pačynajuć bajacca, ci Polšča, jdučy pa tej linii, pa jakoj idzie, nia wykazała-b swaich pratensijaŭ da Libawy i Ryhi.

... Urešcie, što moža dać wo!ny tranzyt (pierawoz tawaraŭ) pa Niomnie biełaruskamu nasialeńniu ŭ sučasnych palityčnych i haspadarčych warunkach? Wielmi mała realnaj karyšci; za toje heta jašče bolš ablahčyła-b wypampawańnie najbolšych bahaćciaŭ našaha kraju — lasoŭ.

Woś-ža kali pawažany moj pradmoŭca, pan pasoł Stroński tak biadawaŭ, što Kłajpeda abmiažowana ŭ swaich aŭtanamičnych prawoch, *dyk ja šmat bolš maju prawa skardzicca na toje, što naš kraj, naš narod, nia tolki nia maje nijakaj aŭtanomii, ale i ŭ palityčnych prawoch de fakto abmiežawany.*

... Tolki nadańnie šyrokaj aŭtanomii (*kryki, bićcio ŭ pulpity na prawicy*) dašć razwiazańnie pytańnia ab Niomnie, Kłajpedzie, a nawat Wilni. (*Šum.*) Nadańnie aŭtanomii dla biełaruskich ziemlaŭ i spynieńnie akančalna, wyrazna i ščyra ŭsich planaŭ kalanizacyi i palanizacyi. Tolki ad hetaha punktu moža raspačacca zwarot u adnosinach, tak patrebny i tak pažadany dla ŭsich ludziej dobraj woli. I tolki hety zwarot moža dawieści da zhody pamiž palakami, biełarusami i litoŭcami; inakš nia moža być zhody, a kažu tut z poŭnaj ščyrasciu, žadajučy hetaj zhody. Tolki na hetym šlachu moža być wyrašana pytańnie, pytańnie palityčnaje i ekanamičnaje našaha kraju, jakoje źjaŭlajecca pytańniem pradusim usiaho hetaha kraju.

Ab haspadarcy.

Pčała — pryjaciel sielanina!

Jakaja lubaja reč—pasiečnictwa! Pčała razumna uparadkawanym unutrannym žyćciom, swajej biazmiernaj pracaj i jaje wialikimi karysnymi naśledkami, ŭžo daŭno źwiarnuła ŭwahu i cikawaść čaławieka, dy zasłužyła hłybokuju luboŭ i pašanu da siabie. Pasiečnictwa stała lubym i prybylnym zaniatkam, a pčała duža karysnym stwareńniem.

Ciapier my bačam, jak uwa ŭsich staronkach pasiečnictwa chutka raście, bačam, jak wialiki lik najlepšych haspadaroŭ, što raz to bolš cikawicca im. Jak i haspadarstwa, sadoŭnictwa dy harodnictwa, tak sama i pasiečnictwa maje bahatuju literaturu, swaju nawuku.

Kali my pryhledzimsia da pasiečničaha ruchu ŭ jakojniebudź zachodniaj dziaržawie, to ŭ hetym prakanajemsia. Woźmiem choćby Čechiju. Ŭ Čechii na 13 miljonaŭ žycharoŭ jošc 88689 pasiečnikaŭ arhanizawanych ŭ 640 pasiečničych tawarystw. Dla pašyreńnia nawuki ab pasiečnictwie istnuje cełv štab specyalistaŭ instruktaroŭ, jakija naładžawajuć kursy pry hetych tawarystwach i čytajuć lekcyi. Pasiečnictwa wykładajecca jak asobny pradmiet na ŭsich wyšejšych i siarednich sielska haspadarčych škołach. Ŭ Čechii jość dośledny pasiečničy instytut i całaja sietka daślednych stancyj dziela časowaha hadawańnia matak. Ab pasiečnictwie pišuć až wosiem pasiečnych časopisaŭ, jakija raschodziacca pa Čechii dziesiatkami tysiačaŭ miesiačna. Dahetul wydana bolš za 200 roźnych pasiečnych knižak. Što hod naładžawajucca uračystyja źjezdy i wystaŭki.

Pasiečnaje zyćcio ŭ Niamieččynie, Francyi, Amerycy jašče lepš raźwita.

Pry wysokaj kultury Čechii pasiečnictwa choć i z biednaj pryrodaj daje značnyja karyści dla dziaržawy i dia pasiečnikaŭ.

U staroj Rasiei ŭ 1911 h. pasiečnictwa dało prybytku ad miodu 14.172.824 rub. a wosk daŭ dachodu 3.562.636 rub. (zołatam).

Usie hety wialikija miljony atrymajem, kali budziem ličyć dachod z pasiečnictwa ŭ dziaržaŭnym razmiery, kaliž my zwierniem uwahu na paasobnyja pasiečnyja haspadarstwy, to i tak znajdziem šmat pasiečnikaŭ, što pry błahim wiadzieńni pčalnictwa zarablajuć na pražyćcio i nawuku dzieciam u škołach.

Mnie wiedamy fakt, što sielanin, majučy 4 dziesiaciny ziamli, raźwioŭšy dob uju pasieku ŭ praciahu troch hadoŭ dakupiŭ 30 dziesiacin ziamli, adnak pasieku swaju wioŭ nie pawodłuh najnawiejšych sposabaŭ.

Pasiečnictwa daje nia mienš zarabotku, jak inšyja, dobra pastaŭlenyja, haliny wyrabnictwa.

Sto wulloŭ pasieki, pastaŭlenych jak maje być: našaj staroncy dadué prybliznа hadowaha dachodu 1000—2400 rub. (ŭ staroj walucie), ličučy 1—3 pud. miodu z waśmipudowaha wulla, a haspadarstwa ŭ 10 dziesiacin ziamli pry štohodnim pasiewie 7 dziesiacin zbožam i pry uradžai 80 pud. z morhu — dašć dachodu 550 — 600 rub. ŭ hod., adnak praca na hetkaj haspadarcy šmat ciažejšaja, jak na pasiecy.

Woś-ža nikomu nia pryjdzje ŭ haławu, što hetyja najmienšyja našy damašnija muški—pčoły, robiać dla nas takuju wialikuju prysłuhu, što jany wyrablajuć miljony hrošaj. Kab nia było pčoł i pasiečnych haspadarak, usie hety miljony cennaha praduktu miodu, wysachlib u kwietkach našych lasoŭ dy łuhoŭ; dyk niama dziwa, što narod naš nikoli nia skaža: prapała, ci jakniebudź inakš, pčała, a zaŭsiody kaža „pamiorła", wykazwajučy hetym wialikuju pašanu dla pčały.

U intaresi kožnaj staronki, a tym bolš našaj chlebarobskaj, dzie piekna rastuć nia tolki rožnyja chlaby, ale i bujna raśćwitajuć rožnyja miodadajnyja raśliny, pasiečnictwa pawinna jak najlepš raźwicca i rascwiści.

Usie biezziamielnyja i małaziamielnyja sialanie, biezpracoŭnyja intelihienty, jakija časta nia majuć pracy i narakajuć na swajo ciažkoje žyćcio, mohuć zaniacca pasiečnictwam, tym bolš, što jano nia wymahaje na siabie šmat zatrat i koštaŭ. Haloŭnym warunkam dobraj i prybylnaj pasiečnaj haspadarki, jość naležnaje znańnie samaj pasiečnaj sprawy, jakaja,

praŭda, jość dosyć złožnaja, jak i sama pčała, jakaja patrabuje bolšaj uwahi i dahladu, čym inšaja jakaja žywioła.

Kožny, chto choča pasiečnikawać i mieć ad hetaha dobry dachod, pawinien paznajomicca z pasiečnymi knižkami, pawinien ich čytać, radzicca z starymi pasiečnikami. Bywaje časam, što niahramatny robicca dobrym pasiečnikam, kali ŭważna pryhladajecca da žyćcia pčoł.

Našym zadańniem jość jaknajlepš uświedamić kožnaha: ci biednaha haspadara sielanina, ci wučyciela, ci duchoŭnika, što ŭ jaho intaresie jość zaniacca pasiečnictwam, dla palepšańnia swajho dabrabytu, jak tož źwiarnuć uwahu na hetu sprawu ŭsich hramadzkich orhanaŭ, kab pa prykładu inšych dziaržaŭ, nie žaleli wydatkaŭ i starańniaŭ, dziela raźwićcia hetaj nadzwyčajna karysnaj hałiny narodnaha haspadarstwa, kab jaknajskarej i najlepš wykarystać hety wialikija skarby cennaha miodu, jaki darma što hod wysychaje ŭ našaj ćwitučaj pryrodzie, dziakujučy ahulnamu nierazumieńniu ważnaści hetaj sprawy.

Padasinawik.

Z Sojmu.

Sprawa zakryćcia Litoŭskcj Himnazii ŭ Świancianach. Heta sprawa razhladałasia ŭ Sojmawaj Aświetnaj Kamisii pačaŭšy ad 11 sakawika, ŭ praciahu troch pasiedžańniaŭ. Na pasiedžańniach byŭ prysutny hałoŭny winoŭnik zakryćcia litoŭskaj himnazii Wilenski Školny Kuratar p. Honsiaroŭski, jaki dakazwaŭ, što himnazija była duža drenna pastaŭlena i mieła prociŭpolski kirunak. Adnak mnohija pasły, jak Wendziaholski z „Wyzwalenia“, Ks. A. Stankiewič z Klubu Biełaruskaha, jakija dobra abznajomleny z hetaj sprawaj, wykazali poŭnuju biezpadstaŭnaść dowadaŭ Kuratara. Na hetych pasiedžańniach wyjawiłasia: Litoŭskuju himnaziju ŭ Świancianach Polskaja ŭłada zakryła, bo nie chacieła, kab raźwiwałasia ŭ Wilenščynie litoŭskaja kultura.

Bolšaść siabraŭ Kamisii choć i trymałasia pohladu, što Kuratar dobra žrabiŭ, zakrywajučy lit. himnaziju, adnak u kancy hałasawała za rezalucyju, ŭ jakoj miž inšym haworycca i ab tym, što himnaziju henu možna adkryć nanowa, aby tolki Polski Urad dabiŭsia ad Uradu Litwy, kab u Litwie nie zakrywali škoł polskich. Słowam, spałochalisia.

Usie niapolskija pasły złažyli ŭ Kamisii ŭ hetaj sprawie swaju asobnuju rezalucyju, ŭ jakoj stwierdžawajecca, što zakryćcie litoŭskaj himnazii jość adbićciom ahulnaj polskaj palityki da narodnych mienšaściaŭ i što zaklikajecca ŭrad, kab choć raz heta waroźaja da nas palityka była źmieniena.

Sprawa lit. himnazii išče akančalna budzie wyrašana na ahulnym pasiedžańni Sojmu.

Niama dziwa, što bjuć. 11-ha sakawika u Budžetnaj Kamisii, padčas razhladu budžetu (prychodu i raschodu) Ministerstwa Spraŭ Unutrannych, mnohija pasły damahajučysia ahraničyć wydatki na departament palicyi miž inšym paklikalisia i na toje, što nia warta atpuskać mnoha hrošy asabliwa na palityčnuju palicyju, katoraja časta dapuskajecca strašnaha bićcia zaaryštawanych. Na heta prysutny ŭ Kamisii pradstaŭnik palicyi adkazaŭ: ...ničoha dziŭnaha, što palicyja bjeć, bo ŭsie bjucca: bjucca na kirmašoch, baćki bjuć dziaciej, a časta i dzieći baćkoŭ, muž žonku, a žonka dziaciej i h. d., dyk što dziŭnaha, što palicyja bjeć?!..

U Biełaruskim Pasolskim Klubie. Wybrany prezydyum Biełaruskaha Pasolskaha Klubu ŭ składzie staršyni B. Rahuli i siabroŭ S. Raka-Michajłoŭskaha i W. Bahdanowiča.

U sprawie pasła Barana. Wybarščyki-biełarusy Horadzienskaha wokruhu wysłali ŭ Sojm pratest prociŭ aryštu pasła Barana, u jakim damahajucca jak najchutčejšaha zwalnieńnia z wastrohu pasła Barana, wybranaha ŭ Sojm ad Haradzienščyny.

Ab dapamozie na adbudowu. U Sojm uniesiena nowaja ŭstawa ab dapamozie na adbudowu, pawodle jakoj paškadawanym majuć wydawacca pazyki praz bank. Pieršymi atrymajuć tyja ludzi, što žywuć u ziamlankach. Adnak z dapamohi mohuć karystacca

Jan Nieruda.

WIASIOŁKA.

Byli imianiny Panny Maryi. Świet naš nia byŭ jašče stworany, a anioły mieli tady šmat kłopatu, kab znajšci sabie jaki zaniatak. Jany pastanawili, što z sonięčnych kasulak kožny niešta stworyć, niejkuju lubu ju žywuju cacku, jakaja zhadziłasia-b z niawinnaj dumaj Panny Maryi. I naźbirali najčyściejšych kasulak i twaryli paasobku, kožny cicha j patajna.

Nastała światočnaja ranica. Ledź Panna Maryja pračnułasia, nakazali Joj, što pryjšli winšawalniki. Jość, kažuć, wialikaja sprečka pamiž aniołami, kato ryja z ich raniej pažadańni swaje wykazać i dary padać majuć. Serafiny i Cherubiny kažuć, što im pieršynstwo naležycca ŭsiudy, dyk značycca j tut. Ale inšyja anioły adkazawajuć, što na hetki dzień usiakaja rożnica stanaŭ kasujecca, a toj raniej uwoidzie, chto budzie mahčy. Panna Maryja ščyra zaśmiajałasia j pastanawiła, kab dźwiery naŭściaž rasčynilisia i ŭsie razam ŭwajšli. Jak ha—była wializarnaja załataja zala paŭniusieńkaja aniołaŭ; adzin stajaŭ la druhoha, a nad hałowami hetych padymalisia ŭznoŭ inšyja ažno da stoli, hetulki ich było. Jak usie razam swaje žadańni pačali, raźlahałasia piajańnie ažno da najdalačejšych kancoŭ niabios, a huki jahonyja tak dajmali, što Panna Maryja ažno raspłakałasia. Tady padawali anioły swaje dary — ŭsie byli ŭtwaryli kraski. Cherubiny kłali ŭ prypoł Pračystaj roży, Serafiny laleji, inšyja-ž „ślozki Matki Boskaj“, a inšyja čarawički — ale najbolej było fijałak pamiž kraskami. Pračystaja plaskała ručkami, caławała krasački i dziwiłasia najbolej z taho, što kraski ŭsio mianialisia j mianialisia. Nia wiedała Jana taho, što jany z soniečnych kasulak. Najcharašejšyja j najkalarniejšyja kraski prynios adzin blady anioł. Nia moh adnak charastwa

i najwialikšyja haspadarki. Z hetaha widać, što i tut polskaja ŭłada kłapocicca zališnie mnoha ab polskich panoch na „Kresach“.

Pradstaŭnik uradu padaŭ wielmi cikawuju statystyku adbudowy, jakuju tut drukujem.

Zapamohi lesam dahetul źjaŭlalisia krynicaj wialikich nadužyćciaŭ, za jakija paciahnuli da sudu mnohich uradoŭcaŭ, 150 pastaŭščykoŭ, 132 hramadzianaŭ — za pradažu adpuščanaha lesu. Zrazumieła, — toje, što padaŭ pradstaŭnik uradu — kapla ŭ mory dakananych nadužyćciaŭ...

Naahuł źniščana było ŭ časie wajny 1.785.305 budynkaŭ: u tym liku 6.543 školy, 1.891 kaścioł, 1.700 hramadzkich hmachaŭ, 27.000 kamianicaŭ, 499.850 draŭnianych damoŭ i 1.248.441 budynkaŭ wiaskowych.

Dahetul adbudowana kala dwuch trecich usiaho liku, ličačy naahuł pa 15 pracentaŭ u hod. Cikawa, što na zachadzie Polščy adbudowa ŭžo skončana. Ale pa miery taho, kazaŭ sam pradstaŭnik uradu, jak pasoŭwajemsia na ŭschod, ličba adbudawańniaŭ rezka źmianšajecca... Naprykład: u wajawodztwie Krakaŭskim adbudawana 99 prac., a ŭ Paleskim (Biełaruś!..) —tolki 23,8 prac.

Budowaj polskaha asadnictwa, a nie adbudowaj zrujnawanaha biełaruskaha sialanstwa zajmałasia tutaka polskaja ŭłada...

Nowy zakon ab dapamozie na adbudowy jašče ŭ Sojmie budzie razhladacca doŭha.

Zakon ab čynšawikach užo z Sojmu pieradany ŭ Senat. Pawodle hetaha zakonu ŭsie čynšawiki, chałupniki i inšyja, siadziačyja addaŭna na čužoj ziamli, majuć prawa hetu ziamlu pakinuć za saboj, zapłaciŭšy za jaje. Jak nielha lepš, dyk dobra i heta!

Z Biełaruskaj wioski.

Zodziški, Swiancianskaha paw. U nas byŭ sud z paniaj Kiarsnoŭskaj z Daniušawa za les. I štož dumajecie ludcy, chto wyjhraŭ? Wiedama, što pani. Na nas nawat i ŭhladacca nia chočuć, a paniu šanujuć, za jaje i sud uziaŭsia. Zdajecca, užo tak sprawa jasnaja z hetym lesam, što bolej i nia treba. Bo tolki pasłuchajcie ludzi. Znajšli my ŭ Wilni staroha ziemlamiera, katory jašče šmat hadoŭ pierad wajnoju abchodziŭ hety les, pomnić dobra, jak išła hranica; paprasili my jaho, pryjechaŭ jon, świedčyŭ za nami; świedčyli tak sama staryja ludzi, što les byŭ zaŭsiody naš; ničoha nie pamahło: sud prysudziŭ les za Kiersnoŭskaj. Dyj aproč taho paštrafawali šmat kaho za „parubku“, choć drewa było saŭsim nie z taho lesu, dy paštrafawali na wialikija sumy, niekatarych pa 200 załatych frankaŭ! Wot tabie dumajem i zakuska! Ciapier šmat chto prypaminaje słowy taho kamendanta, katory ŭ hetaj sprawie kazaŭ, što „Žond polski i pani a wy psia krew biełarusy, dyk Žond paddzieržyć paniu, a nia was“... Da dušy! razumny byŭ toj žodzišny kamendant i praŭdu skazaŭ; moža kožny z ich hetak dumaje, ale nia kožny takuju čyścieńkuju praŭdu skaža. Dziakuj jamu za heta, ciapier u nas užo i ślapyja pačynajuć widzieć, kudy ich wiaduć i kaho Žond paddzieržwaje. A što my biełarusy, dyk u nas užo i dzieci wiedajuć. *Swoj.*

m. Świsłač, Woŭkawyskaha paw. U našym miastečku pražywaje charoša dziaŭčyna B. M. Sama jana i baćki jaje kataliki-biełarusy. Žywuć na haspadarcy ni biedna i ni bahata. I wot da hetaj dziaŭčyny staŭ swatacca asadnik. Chłopiec sam saboju charošy, razumny i dobry, nijakoha ŭ im braku niama. Nat' jaho baćki lubiać i škadujuć, jak dobraha kawalera, ale admowili jamu za toje, što jon asadnik. Baćka maładoj kaža jamu: „synku ty moj, twaja chatka sionnia tut, a zaŭtra Boh wiedaje hdzie“. I pašoŭ chłopiec s chaty pachmurny. A my witajem takich baćkoŭ, što jany razumiejuć, chto jany takija i zakaho treba wydawać swaich dočak zamuž.

Świsłačanin.

ich inakš wytwaryć, kab nia prymiašać jadu da kasulak. Kraski jahonyja zichacieli najbujniejšymi kalorami, ale byli jadawityja, wydychali źništožańnie, a blady anioł pakłaŭ ich tolki ŭ nohi Panny Maryi.

I sam Boh Ajciec ciešyŭsia z jaje radaści. Jon kazaŭ: „Kab ty kraski nie pahublała, stwaru ja košyčak na ich“.

I stwaryŭ Boh Ajciec świet naš hetakim, jakim jon jość: z ludźmi i žywiołaj, z wadoj i sušaj i pastawiŭ jaho pad wobałaki da noh Pračystaj. Maci Boža nakidała na jaho swaje dary i ździwiłasia wielmi, jak borzda kraski prynialisia i razraślisia, adćwitali i ŭznoŭ nowymi zamianialisia. I henyja jadawityja kraski tudy kinuła. Prahukaŭ tady Boh da bladoha anioła: „Idzi i dahladaj nowy świet. Hladzi, kab była wiekawita źmiena na im. Zawisia śmierć!“

Tymčasam adnak dušački najraniej adćwiłych krasak z swaich cielcaŭ asłabanilisia j pasiadali jak kolarnyja matyli na wopratcy Panny Maryi. „Što mnie z imi rabić?“ pytałasia jana ŭ Boha.

„Satčy z ich sabie powias“.

Powiasa chapała trojčy abkrucić nawakoł cieła. Tolki jaho Panna Maryja adzin raz abkruciła, jak źniačeŭku zły duch wobałak pad ziamloj prarwaŭ. Ziamla pačała apadać; u hetuju časinu adnak uhledziła heta Panna Maryja, puściła pa ziamli nieabkručanyja jašče kancy swajho powiasa j zadzieržyła ziamlu ŭ biazdońni.

I wycialisia adny z adnymi prarwanyja wobałaki, a na ziamli pajšoŭ pieršy dožđž. Jak ścich dožđž, bačyli ździŭlenyja ludzi charošy heny powias i nazwali jaho „Wiasiołka“.

Adhenul wiasio ku zaŭsiody widać, jak ludzi dumajuć, što ich nieba pakinuła.

Z českaje mowy pierakłaŭ

I. St-ič.

Zachodniaja kultura ŭ Bierazwiečy, Dzisienskaha paw. Paśla ŭstupleńnia ruskich z klaštaru ŭ Bierazwiečy zadumaŭsia šmat chto, što budzie z budynkami i daŭniejšym kaściołam — siadzibaj Zakonu Bazyljan. I woś praz hady čatyry sprawa wyrašyłasia: u bazyljanskim klaštary *pastawili wojska*, a značyć abiarnuli (daj Boža, kab tymčasowa) klaštar u kazarmy. Chto bačyŭ Bierazwieč pierad wajnoj, a choćby i za časaŭ „Cywilnego Zarządu", nia moža nadziwicca hetaj dziŭnaj pieramienie. Bo ž padumajcie: daŭniej unijacki manastyr, za časaŭ rasiejskich manastyr prawasłaŭny i škoły, paśla ŭstupleńnia balšawikoŭ — starastwa, žandarmeryja, palicyja; paśla prajekt himnazii dla katalickaj moładzi (duchoŭnaj seminaryi), a ŭ kancy — kazarmy dla ŭłanaŭ i stajni dla ichnych koniej... Ironija losu ci naśmieška! Nawiet „kobiety kresowe" niałoŭka adčuli haspadarku polskuju ŭ muroch bazyljanskich. Na źjeździe minuŭšaha hodu damahalisia ŭ adnej z swaich razumniejšych rezalucyj, kab addać klaštornyja budynki ŭ Bierazwiečy dla metaŭ školnych. Ha, i być nia moža inačej. Nia ŭmieła ŭziać klaštaru duchawienstwa, chaj tady ŭzіali b sabie „kresowyja baby": usio ž lepiej, jak dla wojska. Wučylisia by dzietki wajewać rozumam, a nie šablej i nia było by naśmieški nad sumleńniem ludziej relihijnych, jakija bačać kryŭdu i... maŭčać, zadumaŭšysia nad kulturaj Zachodu. I što robić pry henych stajniach ułanskich kaścioł bierazwiecki, adzin z najpryhažejšych dziwaŭ architektury renesansu? Uznosicca spakojna ŭwyś nad prozaičnym budniem, uhladajučysia ŭ tajničnuju budučynu, jak by z niamym zapytańniem, kali pryjduć siudy praŭdziwyja waładary— biełaruskija Bazyljanie. Niaŭžo hetaha nikoli nia budzie? Niaŭžo kniha historyi ab świedamym žyćci relihijnym začyniłasia na wieki ŭ hetaj zadumanaj ziamielcy? Niaŭžo niamiecki Drang nach Osten (pachod na Uschod) nie załomicca razam z swaim kultam militaryzmu.. Dziŭnyja časy pieražywajem! Razbirajuć i budujuć sabory ŭ imia „estetyki", „tradycyi" i inšych „wysokich haseł", wydzirajuć sabie paśla jak dzieci zabaŭki, kasujuć adnoj rukoj, što zbudujuć druhoj, — a Ohlad Boży spakojna aziraje ziamielku i mabyć ciešycca jaje charastwom...

Swaroh.

Z Uschodniaj Biełarusi.

Pašyreńnie Biełaruskaj Sawieckaj Respubliki. Da Bieł. Saw. Resp. dałučany biełaruskija ziemli:

1. Sa składu Wiciebskaj huberni pawiety: Wiciebski, Haradokski, Drysienski, Lepielski, Oršanski, Połacki, Sieninski, Suražski.

2. Sa składu Homielskaj huberni pawiety: Mahiloŭski, Rahačeŭski, Bychaŭski, Klimowicki, Čerykaŭski i wołaści: Dziarnawickaja, Muchajedaŭskaja, Naraŭlanskaja, Dudzickaja sa st. Kalinkowičy, Krykowickaja, ciapier Sawickaja, Damanawickaja, Karpawickaja całkom i častki wałaściej: Aŭciuciewickaj i Jakima Słabodzkaj pa miežach wiosak: Barawiki, Sapiejki, Kakujowičy, Alaksandraŭka, Małyja Aŭciucіewičy i wioska Domarka.

3. Sa składu Smalenskaj huberni: Horacki pawiet poŭnaściu i wołaści: Šamoŭskaja, Starasielskaja, Kazimirawa Słabodzkaja i častki Bochanskaj, Ośanskaj i Sojenskaj Mścisłaŭskaha pawietu z horadam Mścisławam.

Skolki ziamli i ludziej ŭ pašyranaj Biełarusi. Biełaruskaja Respublika da pašyreńnia mieła 45.969 kwadratnych wiorst i 1.536.943 caławiek; paśla pašyreńnia 99.220 kw. wiorst i 3.859.900 caławiek.

Hranica miž Bieł. Resp. i Smalenščynaj ustanoŭlena hetkaja:

U Harackim pawiecie — pačynajučy ad miejsca złučeńnia hranic Chłystaŭskaj wołaści Smalenskaha pawietu i Ladnianskaj woł. Horackaha paw. kala w. Łazaraŭka, Ladnianskaj woł. Dalej hranica idze na poŭdzień pa staroj miažy Horackaha i byŭšaha Krašnienskaha paw. da w. Pieršyna, Horackaha paw. — miejsca złučeńnia hranic pawietaŭ Horackaha, Smalenskaha, Mścisłaŭskaha.

U Mścisłaŭskim pawiecie hranica, pačynajučysia kala w. Pieršyna, idze pa miežach wałaścioŭ Bachockaj Mścisłaŭskaha paw. i Leninskaj i Horskaj Horackaha paw. da złučeńnia z hranicaj Šamaŭskaj woł. Mścisłaŭskaha paw. kala w. Wałyncawa. Adsiul hranica idze pa hranicach Bachockaj i Šamaŭskaj wałaścioŭ na paŭdniowy ŭschod da w. Siališča. Tut hranica adchilajecca na ŭschod ad sučasnaj hranicy Bachockaj wołaści i idze pa linii wiosak: Mały Raj, Wialiki Raj, Šyškawa, Świarydawa, adrazajučy častku Bachockaj wołaści na poŭdzień ad hetaj linii da Sawieckaj Biełarusi.

Ad w. Świarydaŭka hranica idzie pa paŭnočnaj hranicy Starasielskaj woł. da w. Kraskowa i dalej pa paŭdniowych hranicach Liwawickaj woł. da w. Akolica. Ad w. Akolica hranica rezka pawaračywaje na poŭdzień ad hranicy Lubawickaj wołaści i idze na paŭdniowy ŭschod pa linii wiosak Pustynki, Biziuki, Wialaniščyna, Aślanka, Pšanički, Koćkawa, jakija adychodziać da Smalenskaj huberni.

Na ŭschod ad w. Kaśkowa hranica huberni złučajecca z zachodniaj hranicaj Soinskaj woł. i idzie na poŭdzeń pa race Sož da ŭtokaŭ r. Aścior. Dalej hranica idaie pa Astru da hranicy Rasłaŭskaha paw.

Dla kančatkowaha ŭstanaŭleńnia hranic z Bieł. Resp. istnuje asabliwaja Kamisija.

Nadzwyčajny VI Usiebiełaruski Radawy (sawiecki) Źjezd, adbyŭsia ŭ Miensku ad 12 da 16 sakawika siol. h. Na hetym źjeździe razhladali hetkija sprawy;

1. Mižnarodnaje i ŭnutranniaje stanowišča SSSR.
2. Pašyreńnie hranic Sawieckaj Biełarusi i zadačy Sawieckaha budaŭnictwa.
3. Administracyjna haspadarčy padzieł Sawieckaj Biełarusi.
4. Zasnawańnie Sielska-Haspadarčaha Banku.
5. Pytańni Kanstytucyi Sawieckaj Biełarusi.
6. Wybary Centralnaha Wykanaŭčaha Kamitetu Radaŭ Biełarusi.

Na źjeździe byli pradstaŭniki ad usiej abjednanaj Biełarusi: ad Wiciebščyny Homielščyny, Smalenščyny i Mienščyny.

Wystaŭka biełaruskaj knižki. Instytut Biełaruskaj Kultury ŭ Miensku arhanizuje pastajannuju wystaŭku biełaruskaj knižki.

Prymajucca kroki da taho, kab na hetaj wystaŭcy byli pakazany biełaruskija wydańni, jakija byli wypuščany ŭ roznych miajscoch za ŭwieć čas i jaki-

ja znachodziacca jak u ustanowach i arhanizacyjach, hetak i ŭ prywatnych asob.

Wystaŭka budzie adčyniena ŭ budynku Narodnaha Kam. Aświety.

Harmanizacyja biełaruskich pieśniaŭ. Inst. Bieł. Kultury atrymaŭ z Maskwy nowuju partyju harmanizawanych biełaruskich pieśniaŭ.

Za ŭwieś čas kamisija pa harmanizacyi biełaruskich pieśni zharmanizawała ich bolš za 250.

Pytańni krajaznaŭstwa. U apošni čas na Biełarusi nazirajecca wialikaja cikawaść da pytańniaŭ krajaznaŭstwa.

U Instytucie Biełaruskaj Kultury jość wiestki ab utwareńni krajaznaŭčych arhanizacyjaŭ u celym šerahu haradoŭ Uschodniaj Biełarusi: u Homieli, Wiciebsku, Newieli, Oršy i inš.

Dakład J. Losika na temu „Biełaruski nawukowy sintaksys“. Na apošnim pasiadžeńni Instytutu Biełaruskaj Kultury siabar Instytutu J. Losik zrabiŭ dakład ab jaho pracy nad Biełaruskim nawukowym sintaksisam.

Asobnyja miaściny dakładu wyklikali z boku prysutnych ažyŭlenyja sprečki. Wystupaŭšyja pa dakładu naahuł adznačyli wialikuju kaštoŭnaść pracy J. Losika dla biełaruskaj nawukowaj literatury.

Sprawazdača M. Hareckaha ab pajezdcy wa Uschodniuju Biełaruś. Na tym-ža pasiedžańni M. Harecki zrabiŭ sprawazdaču ab jaho pajezdcy ŭ Wiciebsk i Mścisłaŭ.

U Wiciebsk M. Harecki byŭ pasyłany Instytutam dla wykładańnia lekcyjaŭ u Instytucie Narodnaj Aświety.

Prysutničaŭšyja na pasiedžańni wielmi zacikawilisia sprawazdačaj M. Hareckaha i wykazali pažadańnie, kab jana ŭ bližejšy čas była nadrukawana ŭ „Sawieckaj Biełarusi“.

Znojdzieny štodziońnik adnaho sielanina. U wioscy Ladna, Čaplinskaj woł., Słuckaha pawietu, sielanin A. Karol na praciahu 20 hadoŭ wiadzie štodzionnik swajho haspadarčaha žyćcia.

U štodzionniku A. Karala padrabiazna ŭkazany ceny na pradukty ŭ roznyja časy, stanowišča pahody i ŭsio, što kłapaciła jaho za ŭwieś čas.

Inst. Bieł. Kultury maje na ŭwazie atrymać štodziońnik A. Karala i, jak cikawy dakumant z boku etnahrafičnaha i haspadarčaha, wydać jaho asobnaj knižkaj.

Praca pa historyi biełaruskaj narodnaj pieśni. Akademik Peretc skončyŭ pracu — „Paralleli k istostorii biełoruskoj narodnoj pieśni, načinaja s XIX wieka“.

Heta praca prysłana ŭ Instytut Biełaruskaj Kultury dla nadrukawańnia.

Biahrafičnaja kamisija. Pry Instytucie Bieł. Kultury złožana biahrafičnaja kamisija, zadańniem jakoj źjaŭlajecca źbirańnie materjałaŭ biahrafičnaha charaktaru ab partyjnych, nawukowych i kulturnych dziejačoch Biełarusi.

Nowyja knižki A. Siaržputoŭskaha. Narodny Kamisaryjat Aświety Biełarusi atrymaŭ wiestku ab tym, što wiadomy biełaruski etnohraf A. Siaržputoŭski rychtuje da wydańnia knižku „Kulturny byt Biełarasi“.

A. Siaržputoŭski ŭžo apracawaŭ terminalohiju etnahrafii i arheolohii, a taksama złažyŭ nowy zbornik biełaruskich kazak.

Muzei Uschodniaj Biełarusi. Na adnym z pasiadžeńniaŭ Instytutu Biełaruskaj Kultury siabar instytutu M. Harecki zrabiŭ dakład ab muzejach Uschodniaj Biełarusi.

Jak wyświatliłasia, wielmi kaštoŭnyja muzei jość u hetkich haradoch Uschodniaje Biełarusi: u Wiciebsku, Oršy, Mahilowie i Mścisłaŭli.

U nawukowym tawarystwie. Niadaŭna ŭ prawowaj sekcyi nawukowaha tawarystwa pry Bieł. Uniwerstyteci byŭ zrobleny dakład na temu „Kanstytucyja BSSR“, jaki wyklikaŭ wialikuju zacikaŭlenaść z boku prysutnych.

Pierachod Narodnaha Kam. Ziemlarobstwa na biełaruskuju mowu. Narodny Kamisaryjat Ziemlarobstwa BSSR pierawioŭ častku dzieławodztwa na biełaruskuju mowu.

Užo wiaducca na biełaruskaj mowie zahady NK Ziemlarobstwa, rasparadžeńni i inš. sprawy, jakija majuć adnosiny da wioski.

J. Losik zaprošany dla wykładańnia biełaruskaj mowy ŭ Wiciebsk. Wiciebski Instytut Narodnaj Aświety zaprasiŭ z Miensku J. Losika dla wykładańnia biełaruskaj mowy ŭ Instytucie.

J. Losik budzie wyjaždžać tudy na tydzień štomiesiaca.

Statut tawarystwa „Preč niapiśmiennaść“. Mienskaje tawarystwa „Preč niapiśmiennaść“ atrymała z centru statut tawarystwa, jaki ŭ chutkim časie budzie razasłany na miejscy.

U statucie, pamiž inšym, ukazan paradak arhanizacyj miajscowych addziełaŭ tawarystwa.

Zbornik apawiadańniaŭ M. Čarota. Biełaruskim wydawiectwam zdadzieny ŭ druk zbornik apawiadańniaŭ M. Čarota (M. Kudzielki).

SA ŚWIETU.

Jawožyna Čechasławakii. Liha Narodaŭ na apošnim pasiedžańni Jawožynu, sporny kraj miž Polščaj i Čechasławakijaj, pryznała Čecham, z ustupkami na karyść Poišči u wakolicy Jurhowa.

Port Kłajpeda i Litoŭcy. Litoŭski Sojm pryniaŭ rezalucyi ŭ sprawie Kłajpedy. Rezalucyja stwiardžaje, što Kłajpedaj prawić Litwa i što partowym hetym horadam čužyniec prawić nikoli nia budzie. Polskija tawary, pawodle henaj rezalucyi, pa Niemanie praz litoŭskuju ziamlu da mora nia buduć mieć dastupu, až pakul Polšča nie addaść Litwie ŭsiu Wilenščynu.

Memorjał Biełarusaŭ u Lihu Narodaŭ. Zahraničnyja hazety pišuć, što niadaŭna padčas pasiedžańniaŭ Lihi Narodaŭ zahraničnyja biełarusy padali jej memorjał ab pałažeńni biełarusaŭ u Polščy.

Nie padabałasia. Polskija hazety pačali wialiki hwałt, što Litoŭski Urad zakrywajeć polskija škoły, nie paddzieržawaje polskaj mowy ŭ kaściołach, wyhaniaje z Litwy nikatorych palakoŭ i h. d.

Peŭna, što niadobraje, to tak i nazwana pawinna być, ale štož Polski ŭrad robić u siabie z Biełarusami, Litoŭcami i Ukraincami? Ciž jaho adnosiny da nas lepšyja? Wiedajem usio heta dobra. Lepš ab hetym nie hawaryć.

Pawarot ŭ Polšču biskupa Cieplaka. Hazety pišuć, što 22 sakawika balšawickaja ŭłada ŭ Maskwie zasudžanamu letaś biskupu Cieplaku na 10 hadoŭ turmy, dazwaiaje wyjechać u Polšču.

Zwonkija hrošy. U sawieckich respublikach wypuskajucca siarebranyja hrošy: 1 rb., 50, 20, 15 i 10 kap.; miednyja: 5, 3, 2 i 1 kap. Wartaść hetych hrošaj majeć być, jak prad wajnoj. Da 1 ha studnia 1925 h. usie papiarowyja hrošy majuć być zamienie ny na zwonkuju manetu.

Z WILNI.

Kanfiskata hazety. Apošni numar hazety „Życie Ludu" pa zahadu Kamisara Uradu na m. Wilniu skanfiskawany.

13 traŭnia h. h. Akružny Sud budzie razhladać spr. red. „Wilniaŭs Keilo" I. Kuklisa, abw. pa 129 art. za Nr 15 hazety.

Školnyja padručniki. Biełaruskaje Wydawieckaje T-wa wypuskaje litahrafskim sposabam padručniki dla ŭžytku siaredniaje škoły. Chutka wyjduć: Fizyka A. Trepki, Kasmahrafija R. Astroŭskaha i inš. Hetyja litahrafnyja wydańni stworać całuju bibliateku padručnikaŭ, datarnawanych da wymahańniaŭ najnawiejšych školnych prahram.

Skarbonačny zbor na biełaruski prytułak. 9 sakawika Biełaruski Kam. Prmačy ładziŭ skarbonačny zbor na biełaruskich dziaciej. Sabrana kala 400 miljonaŭ.

Wiečar u pamiać wialikaha ukrainskaha pieśniara Šewčenki adbyŭsia ŭ sali Bieł. Himnazii 9 sakawika. Na hetym wiečary chor piajaŭ ukrainskija pieśni, była pračytana lekcyja i ukrainskija deklamacyi.

Lekcyja. U niadzielu 23 ha sakawika ŭ sali biełaruskaj himnazii J. Drazdowič pračytaŭ lekcyju: „Budaŭnictwa na Biełarusi ŭ staryja časy". Lekcyja była duža cikawaja, ale drenna była arhanizawana, dyk mała było słuchačoŭ.

Nowyja biełaruskija knižki wyšli ŭ Wilni za apošni čas: „Jaki samaŭrad daje Bieł. Narodu Polskaja Respublika" — Sulimy, „Irlandskija narodnyja skazki" — Makmanus'a, „Maja Lira" — K. Swajaka, „Małočnaja karowa" — Pačopki, „Bataničny Słoŭnik" — Z. Wieras, „Praf. Łdziechoŭski ab biełaruskaj dušy" — Sulimy, „Zoolohija i anatomija čaławieka" — Małyšewa (pierakład W. Ł., wydana ŭ Koŭni).

Pasolskaje wieča. 16-ha sakawika adbyłosia wieča ŭ Nieświežy biełaruskich pasłoŭ: Rahuli, Ks. A. Stankiewiča, Kachanawiča i senatara Nazareŭskaha. Ludziej było niazwyčajna mnoha, jakija ź wialikaj ščyraściu witali i słuchali swaich abaroncaŭ.

Swiatkawańnie Niezaležnaści Biełarusi. Biełaruskaje hramadzianstwa ŭ Wilni 25 sakawika świątkawała hadaŭščynu abwieščańnia niezaležnaści Biełarusi. Naranicy ŭ kaściele i carkwie adbyłosia nabaženstwa z biełaruskimi kazańniami i pieśniami, ŭ dzień — pasiedžańnie Bieł. Nacyjanalnaha Kamitetu, a ŭ wiečary predstaŭleńnie ŭ sali Biełaruskaj himnazii. Na scenie byli duža pryhoža i ŭdatna adyhrany: „U zimowy wiečar" — Ožeški i „Na papasie"—Kupały.

Hruntowy padatak na Wilenščynu ŭ 1924 h. maje być hetaki:

PAWIET	Z adnej dziesiaciny wornaj ziamli, z łuhoŭ, harodaŭ i sadoŭ		Z adnej dziesiaciny lasoŭ, bałotaŭ i paświšč	
	Centymaŭ	Marak	Centymaŭ	Marak
Dzisnienski . . .	80	1.440.000	16	288.000
Brasłaŭski . . .	70	1.260.000	14	252.000
Lidzki	80	1.440.000	16	288.000
Załožynski . .	60	1.080.000	12	216 000
Wialejski . . .	60	1.080.000	12	216 000
Duniławiecki . .	80	1.440.000	16	288.000
Wilenski i Trocki	80	1.440.000	16	288.000
Ašmianski . . .	70	1 260.000	14	252.000
Swiancianski . .	60	1.080.000	12	216.000

Naša Pošta.

Janku Taryku ŭ Izabelinie: Prysłanuju staciejku: „Dźwie pazycyi" atrymali. Skarystajem. Całkom nie nadrukujem z pryčyn taktyčnych. Ab nawiedańni biełaruskaj mowy nie biadujcie; Wašy da nas pisulki wychodziać duža dobra. Nie zabywajcie ab nas!

Sialanam z Rasła: 3 miljony atrymali. Dziakujem. „Krynicu" wysyłajem.

Fr. Markotnamu ŭ Prazie: Prysłanaje dla „Krynicy" atrymali. Pakrysie drukujem. Čakajem bolš.

Ksiandzu Ž. 3 miljony atrymali. Padziaka. „Krynica" Wam pasyłajecca.

Paŭlu Dulincu ŭ Karłoŭščynie: 6.500.000 m. atrymali. Dziakujem. „Krynicu" pasyłajem.

St. Hryšku ŭ Kudejšach: Wieršy wašy da druku nie padchodz'ać. Zamiest wieršaŭ pišycie da nas zwyčajna i ab tym, što ŭ Was čuwać.

Jazepu Hilu ŭ Pracutach: „Krynicu" Wam pasyłajem, čytajcie sami i druhim dawajcie.

Swisłačaninu: Wašy pisulki atrymali. Adnu drukujem, a druhuju niawarta, bo pamioršych abhawarywać nia wypadaje. Pišycie čaściej. „Krynicu" Wam pasyłajem.

Ksiandzu P. 2 miljony atrymali. „Krynicu" pasyłajem.

Redaktar-wydawiec B. Turonak. Druk. „MOTUS" Wilnia.